

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 56/2013(14))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «Ο ΛΟΓΟΣ»

Ημερομηνία Απόφασης: 25 Σεπτεμβρίου, 2013

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

Ο κ. Αρτέμης Αρτεμίου, Αντιπρόεδρος, ειδοποιήθηκε κανονικά για τη Συνεδρία αλλά δεν παρευρέθηκε λόγω επαγγελματικής υποχρέωσης.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του ραδιοφωνικού οργανισμού «Ο ΛΟΓΟΣ» πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 26(1)(β)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των **Κανονισμών 21(1)** και **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Σύμφωνα με το πιο πάνω άρθρο:

26.-(1) Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές-

(β) της ψηλής ποιότητας·

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα ακόλουθα:

21.-(1) Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

25. Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται-

(α) Η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

* Οι υπογραμμίσεις δικές μας

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **22.7.2013**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 - 3:

1. Στις **27.6.2013**, μεταξύ των ωρών **16:00 – 18:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Αντιλογία**», χωρίς αυτό να διέπεται από την αρχή της υψηλής ποιότητας, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(β)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του προγράμματος, μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #1

Παρουσιαστής Γιώργος Γεωργίου (απευθυνόμενος σε ακροατή) – «Καταλαβαίνω ότι μπορεί να είστε... αυτοχαρακτηρίζεστε και είστε φαντάζομαι αντί-ομοσπονδιακός, άρα είστε πολύ εναντίον αυτής της άποψης που είπε ο Αρχιεπίσκοπος. Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Θέλετε να σας εκνευρίσω λίγο; Λοιπόν ακούστε ειρωνεία. Ακούστε, διαβάστε, μα θα διαβάσω και θα ακούσετε ειρωνεία τώρα, και θα συνεχίσετε να μιλάτε εν πάση περιπτώσει, δεν θα σας φάω τον λόγο ... τον χρόνο.»

Στη συνέχεια ο παρουσιαστής διαβάζει και σχολιάζει το εξής γραπτό μήνυμα (SMS) ακροατή:

[Όπου κεφαλαία γράμματα το μήνυμα του ακροατή και όπου μικρά τα σχόλια του παρουσιαστή.]

«ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΚΑΝΑΛΙΟΥ ΤΟΥ. ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΤΗΝ ΑΓΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ, ΠΟΥ ΕΙΠΕ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΛΕΡΓΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΡΙΣΤΕΡΟΥΣ. ΑΠΟΜΕΝΕΙ ΝΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΕΙ...

Ακούστε ειρωνεία, αίσχος. Το διαβάζω επίτηδες. Ελπίζω να το ακούει ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος.

ΑΠΟΜΕΝΕΙ ΝΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΕΙ ΑΝ ΠΑΣΧΕΙ ΑΠΟ ΚΑΠΟΙΑ ΑΛΛΗ ΜΟΡΦΗ ΑΠΟΣΤΡΟΦΗΣ, ΟΠΩΣ ΔΥΣΑΝΕΞΙΑ Η ΑΝ ΔΕΝ ΜΑΣ ΘΕΩΡΕΙ ΙΣΟΥΣ ΜΕ ΤΑ ΜΟΡΦΩΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ.

Αυτό είναι ένα κομμάτι. Ακούστε. Επήγε ο προκαθήμενος της εκκλησίας και συναντήθηκε με τον επικεφαλής του ΑΚΕΛ, ένα μεγάλο κόμμα, έτσι; Λοιπόν. Γιατί να πάει να τον δει; Γιατί να πάει να τον δει. Και οι αντιδράσεις δεν προέρχονται ούτε από τους δεξιούς ούτε από τους κεντρώους. Από τους ίδιους. Που ειρωνεύονται. Αντί να σιωπήσουν. Κατάστρεψαν τον τόπο πέντε χρόνια. Διέλυσαν την οικονομία, διέλυσαν τους θεσμούς. Δολοφόνησαν 13 άτομα. Και μιλούν. Έχουν το θράσος να μιλούν. Μιλούν. Δυστυχώς η δημοκρατία είναι το χειρότερο πολίτευμα αλλά δεν υπάρχει καλύτερο. Και μπορούν να μιλούν. Να συνεχίσω αγαπητέ μου φίλε το μήνυμα του νεοκύπριου;

ΤΙ ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΠΑΘΑΙΝΟΥΝ ΟΛΟΙ ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ, ΚΑΙ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ ΣΕ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΣΥΜΒΙΩΣΗ ΙΜΙΣΣΙΗ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΟΥΡΑΝΟ. ΤΙ ...

Ακούστε τώρα αυτό. Ακούστε το τελευταίο. Το πιο σημαντικό. [Αναστενάζει]

ΤΙ ΚΑΙ ΑΝ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΩΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ, ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΟΥΣ ΗΤΑΝ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΟ ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ. ΕΝ ΕΚΟΥΜΑΝΤΑΡΑΝ ΟΙ ΔΙΚΟΙ ΜΑΣ ΝΑ ΤΟΥΣ ΡΙΞΟΥΝ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ.

Πείτε μου ρε φίλε τώρα. Εάν με αυτούς τους ανθρώπους μπορεί να υπάρξει ποτέ ενότητα. Πέ μου την άποψή σου.»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #2

Παρουσιαστής – «Πάντως ακούσατε τον άνθρωπο. Διάβασα το μήνυμά του και ειλικρινά σας το λέω... προσπάθησα πάρα πολύ ειδικά μετά που έφυγε το ΑΚΕΛ από την εξουσία, προσπάθησα πάρα πολύ να καλλιεργήσω μέσα μου μια αίσθηση ότι όλοι χρειάζονται, όλοι πρέπει να πραγματοποιούν και να διεξάγουν διάλογο, όλοι είναι χρήσιμοι και οι απόψεις του ΑΚΕΛ είναι πάρα πολύ χρήσιμες σε κάποια ζητήματα. Δεν μας επιτρέπουν όμως. Δεν μας αφήνουν. Δεν μας επιτρέπουν να τους πλησιάσουμε. Οι άνθρωποι είναι αισχροί, όταν συγκρίνουν τους αγνοούμενους τουρκοκύπριους με τους αγνοούμενους ελληνοκύπριους. Αυτό είναι αισχρό.»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #3

Κρίνος Μακρίδης - Πρόεδρος Κινήματος Ελληνικής Αντίστασης (σε συνομιλία με τον παρουσιαστή) – «Επαληθεύει αυτά που είπατε για την άλλη πλευρά. Ότι είναι... δεν έχουν όρια, δεν έχουν πατρίδα, δεν έχουν ήθος πολιτικό, δεν έχουν τίποτα.»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #4

Συνομιλία ακροάτριας και παρουσιαστή, αναφορικά με την επίσκεψη του Αρχιεπισκόπου στα γραφεία του ΑΚΕΛ:

Ακροάτρια – «Επίσης θέλω να σχολιάσω αυτό που ... την πρωτοβουλία του Αρχιεπισκόπου προχθές για να ... για το ΑΚΕΛ. Καλά τα βήματα που έκαμε ο Αρχιεπίσκοπος. Όμως είδατε όμως με τι τρόπο τον...»

Παρουσιαστής – «Δεν ξέρω αν άξιζε τον κόπο δηλαδή τελικά να πάει με αυτά που βλέπω.»

Ακροάτρια – «Λοιπόν, λοιπόν. Όχι, τον τιμάει. Είναι για να καταλάβει...»

Παρουσιαστής – «Φυσικά τον τιμάει.»

Ακροάτρια – «...είναι για να καταλάβει ο κόσμος καλύτερα με ποιους έχει να κάνει. Λοιπόν. Όταν έφευγαν από εκεί και είπε αυτά που είπε ο Αρχιεπίσκοπος και ο κύριος Άντρος, ξεκίνησε ο κύριος Άντρος Κυπριανού πρώτος και ακολούθησε ο Αρχιεπίσκοπος. Που είναι οι δημόσιες σχέσεις κύριε... Που είναι ο σεβασμός...».

Παρουσιαστής –[γελιά] «Σε αυτό θα δούμε το σεβασμό; Δεν έχετε ακούσει τι έχουν πει για τον προκαθήμενο τόσα χρόνια».

Ακροάτρια –«Και αυτό. Και αυτό. Δηλαδή παντού, παντού είναι, είναι άστα. Παντού. Ούτε σεβασμός, ούτε να σέβονται ξέρουν, ούτε τίποτα. Πάντως αυτό με τον Αρχιεπίσκοπο τον τιμά. Τώρα, ας καταλάβει ο κόσμος με ποιους έχει να κάνει.»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #5

Ακροατής (αναφορικά με την παράδοση επιταγής €1800 από την Κυπριακή Δημοκρατία σε Τουρκάλα που γέννησε το 5^ο της παιδί στο Μακάρειο Νοσοκομείο) – «Να απαντήσω εγώ σε προηγούμενο, ποιοι κόβουν τις επιταγές αυτές. Υπάρχουν ακόμα σε καίρια πόστα ... του Χριστόφια τούρκο-προσκυνημένοι υπάλληλοι, Γιώργο μου, και εκδίδουν αυτές τις επιταγές. Αποκλείεται να γνωρίζει η κυρία Υπουργός, η καινούργια Υπουργός Εργασίας ότι δίδονται τέτοιες επιταγές και να μην τις σταμάτησε, Γιώργο.»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #6

Συνομιλία ακροατή και παρουσιαστή, αναφορικά με το σχέδιο Ανάν και το ρόλο του πρώην Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Τάσσου Παπαδόπουλου:

Ακροατής – «Αν είναι ο Τάσσος που έπεισε το λαό να πει ΟΧΙ, θα έπιασε και 74% στις επόμενες εκλογές και θα ξανάβγαине πρόεδρος, και δεν θα είχαμε τίποτα απ' αυτά που πάθαμε μέχρι τώρα. Νομίζω. Όχι νομίζω, το πιστεύω.»

Παρουσιαστής – «Και 'γω το πιστεύω.»

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ #7

Ο παρουσιαστής διαβάζει και σχολιάζει γραπτά μηνύματα (SMS) ακροατών:

[Όπου κεφαλαία γράμματα τα μηνύματα των ακροατών και όπου μικρά τα σχόλια του παρουσιαστή.]

- «ΓΙΑΤΙ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΤΕ ΤΟΥΣ ΚΑΗΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ, ΡΕ ΦΑΣΙΣΤΕΣ, ΕΘΝΙΚΙΣΤΕΣ; ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ, ΕΙΤΕ ΤΟ ΘΕΛΕΤΕ ΕΙΤΕ ΟΧΙ. ΤΖΙΑΙ ΚΑΛΑΜΑΡΑΔΕΣ ΝΑ ΜΗΝ ΦΚΑΛΕΤΕ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ.»
«Έτσι νομίζεις, φίλε μου.»
- «ΡΕ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΓΚΙΑΟΥΡΗΔΕΣ. ΟΤΑΝ ΤΑ ΗΡΩΙΚΑ ΜΕΧΜΕΤΖΙΤ ΞΑΝΑΚΑΝΟΥΝ ΠΟΛΕΜΟ, ΜΟΝΟ ΤΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ ΤΟΥΣ ΑΚΕΛΙΚΟΥΣ ΔΕΝ ΘΑ ΣΚΟΤΩΣΟΥΜΕ.»
- «ΤΙ ΝΑ ΠΟΥΜΕ ΜΕΤΑ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΝΕΟΚΥΠΡΙΟΥ; ΑΥΤΟΙ, ΕΙΜΑΙ ΣΙΓΟΥΡΟΣ, ΔΕΝ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΡΩ ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΠΑΝ ΝΑ ΖΗΣΟΥΝ ΣΤΗ ΜΑΜΑ ΤΟΥΡΚΙΑ. ΠΑΝΤΩΣ ΜΕ ΤΗ ΛΟΓΙΚΗ, ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΕΙ ΔΙΑΖΥΓΙΟ. ΑΠΟΡΩ. ΕΤΣΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΕΝΟΙ ΖΟΥΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ;»

- *«ΦΙΛΟΞΕΝΕΙΤΕ ΣΤΟ ΣΤΑΘΜΟ ΣΑΣ ΓΙΑ ΠΟΛΛΟΣΤΗ ΦΟΡΑ ΤΟΝ ΥΜΝΗΣΤΗ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΟΚΑ Β΄. ΣΤΟ ΚΑΝΑΛΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ.»*
«Μα ποιόν λέτε, ρε φίλε μου; Ποιος είναι ο υμνηστής της Χούντας και της ΕΟΚΑ Β΄; Ποιός; Πε μου ποιός. Εκτός που εσένα και τους ομοίους σου, που υμνείτε τις δικτατορίες τις αιμοσταγείς τύπου Στάλιν και που θεωρείτε ότι οι Έλληνες της Κύπρου φταίνε για όλα, άρα περίπου είστε προδότες του τόπου σας, δεν φιλοξενούμε άλλο προδότη σε αυτό το σταθμό.»
- *«ΡΕ ΝΕΟΚΥΠΡΕΟΥΙ, ΓΙΑΤΙ ΕΝ ΠΑ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΣΟΥΝΕΤΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙΣ ΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥΡΚΟΣ;»*
- *«ΤΟΥΤΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΣΙΑΣ ΑΛΛΑ ΡΑΓΙΑΣ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΛΕΓΟΤΑΝ. ΑΛΛΑ ΤΙ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΕΜΙΖΕΙ ΤΙΣ ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΕΣ, ΠΑΡΙΣΤΑΤΑΙ ΣΤΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΠΗΛΑΕΥΕΤΑΙ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΑΛΛΑ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΕΙΟΔΟΤΙΚΕΣ.»*

2. Στις **27.6.2013**, μεταξύ των ωρών **16:00 – 18:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Αντιλογία»**, χωρίς να λάβει μέτρα, ώστε το πρόγραμμα αυτό να ευρίσκεται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **27.6.2013**, μεταξύ των ωρών **16:00 – 18:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Αντιλογία»**, κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαίσθησιες πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Εκτελεστικού Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Κώστα Ζερβού ημερομ. **5.9.2013** προς την Αρχή, υπέβαλε γραπτώς τις εξηγήσεις και /ή παραστάσεις και/ή θέσεις του. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών θέσεων του οργανισμού όπως έχουν εκφρασθεί από τον Εκτελεστικό Διευθύνοντα Σύμβουλό του, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **27.6.2013**, μεταξύ των ωρών **16:00 – 18:00**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Αντιλογία»**, χωρίς αυτό να διέπεται από την αρχή της υψηλής ποιότητας, κατά παράβαση του **άρθρου 26(1)(β)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και χωρίς ο οργανισμός να λάβει μέτρα, ώστε το πρόγραμμα αυτό να ευρίσκεται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** (υποστοιχείο **2**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000). [Τα γεγονότα των υποστοιχείων 1-2 εκτίθενται στις σελίδες 3-6 της παρούσας απόφασης.]

Η Αρχή θεωρεί ότι η ποιότητα ενός προγράμματος και πολύ περισσότερο η υψηλή ποιότητα όπως απαιτεί ο Νόμος δεν καθορίζεται μόνο από τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του όπως την άρτια ενδεχομένως σκηνοθεσία, την τεχνική παρουσίαση του προγράμματος και την ακριβή παραγωγή, αλλά εξίσου ή ακόμη περισσότερο από το ουσιαστικό περιεχόμενό του.

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη από την εταιρία RAI CONSULTANTS για λογαριασμό της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου σχετικά με τα κριτήρια ποιότητας στο κυπριακό ραδιοτηλεοπτικό πεδίο, η κακή ποιότητα φαίνεται μεταξύ άλλων και από¹:

- Την προβολή σκηνών βίας και σεξουαλικού περιεχομένου
- **Τη χρήση ανάρμοστης γλώσσας**
- Τις φτωχές και κακές τοπικές παραγωγές.
- Τον κακό προγραμματισμό στις ώρες προβολής
- Την έλλειψη αντικειμενικότητας
- Την παραβίαση της ιδιωτικής ζωής

---

¹ Έρευνα RAI CONSULTANTS για τα κριτήρια ποιότητας στο ραδιοτηλεοπτικό πεδίο (σελ. 132-133)

Είναι φανερό ότι όλα τα πιο πάνω αφορούν στο περιεχόμενο των προγραμμάτων και όχι στα τεχνικά χαρακτηριστικά τους.

Η κοινή αντίληψη αλλά και η αντίληψη ειδικών για το πού αναφέρεται η ποιότητα, όπως έχει αποτυπωθεί στην προαναφερθείσα έρευνα συνάδει με την αντίληψη της Αρχής αλλά και το πνεύμα του Νομοθέτη, ο οποίος δεν περιορίζει την ποιότητα στον τεχνικό μόνο τομέα.

Στην προκειμένη περίπτωση, το επίδικο πρόγραμμα είναι υποβαθμισμένο ποιοτικά όσον αφορά στο λεκτικό περιεχόμενο του. Κατ' επέκταση ένα ποιοτικά υποβαθμισμένο πρόγραμμα δεν μπορεί να ευρίσκεται στο επίπεδο εκείνο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Η υψηλή ποιότητα, η κοινωνική αποστολή αλλά και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας δεν εξυπηρετούνται από το επίδικο πρόγραμμα και ειδικότερα από τη μετάδοση σχολίων όπως: **«ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΤΗΝ ΑΓΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ, ΠΟΥ ΕΙΠΕ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΛΕΡΓΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΡΙΣΤΕΡΟΥΣ... ΑΠΟΜΕΝΕΙ ΝΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΘΕΙ ΑΝ ΠΑΣΧΕΙ ΑΠΟ ΚΑΠΟΙΑ ΑΛΛΗ ΜΟΡΦΗ ΑΠΟΣΤΡΟΦΗΣ, ΟΠΩΣ ΔΥΣΑΝΕΞΙΑ Η ΑΝ ΔΕΝ ΜΑΣ ΘΕΩΡΕΙ ΙΣΟΥΣ ΜΕ ΤΑ ΜΟΡΦΩΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ.»**, **«Υπάρχουν ακόμα σε καίρια πόστα ... του Χριστόφια τούρκο-προσκυνημένοι υπάλληλοι»**, **«ΡΕ ΝΕΟΚΥΠΡΕΟΥΙ, ΓΙΑΤΙ ΕΝ ΠΑΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΣΟΥΝΕΤΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙΣ ΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥΡΚΟΣ;»**, καθώς και άλλα σχόλια, όπως εκτίθενται αναλυτικά στα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Η Αρχή διερωτάται πως ο οργανισμός εξυπηρετεί την κοινωνική αποστολή του με το να μεταδίδει μηνύματα που διχάζουν την κοινωνία και δημιουργούν έχθρα μεταξύ των διαφόρων πολιτικών και κοινωνικών ομάδων.

Επαναλαμβάνεται από την Αρχή η υποχρέωση των οργανισμών να μεταδίδουν προγράμματα που να διέπονται από την αρχή της υψηλής ποιότητας, να ανταποκρίνονται στην κοινωνική αποστολή και στο ρόλο τους, σεβόμενοι όλους τους ακροατές, ανεξαρτήτως πολιτικών θέσεων

και να προβάλλουν προγράμματα που προάγουν την ενότητα, το ήθος και την κουλτούρα του τόπου.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του υπό αναφορά προγράμματος, **έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων, κατά παράβαση του Κανονισμού 25(3)(α) (υποστοιχείο 3) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).** [Τα γεγονότα του υποστοιχείου 3 εκτίθενται στις σελίδες 3-6 της παρούσας απόφασης.]

Ενδεικτικά παρατίθενται τα εξής τα οποία μεταδόθηκαν, μεταξύ άλλων, κατά τη διάρκεια του επίδικου προγράμματος:

«Επήγε ο προκαθήμενος της εκκλησίας και συναντήθηκε με τον επικεφαλής του ΑΚΕΛ... Και οι αντιδράσεις δεν προέρχονται ούτε από τους δεξιούς ούτε από τους κεντρώους. Από τους ίδιους. Που ειρωνεύονται. Αντί να σιωπήσουν. Κατάστρεψαν τον τόπο πέντε χρόνια. Διέλυσαν την οικονομία, διέλυσαν τους θεσμούς. Δολοφόνησαν 13 άτομα. Και μιλούν. Έχουν το θράσος να μιλούν.» [παρουσιαστής], *«ΤΙ ΚΑΙ ΑΝ ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΩΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ, ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΟΥΣ ΗΤΑΝ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΟ ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ. ΕΝ ΕΚΟΥΜΑΝΤΑΡΑΝ ΟΙ ΔΙΚΟΙ ΜΑΣ ΝΑ ΤΟΥΣ ΡΙΞΟΥΝ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ.»*, *«Προσπάθησα πάρα πολύ ειδικά μετά που έφυγε το ΑΚΕΛ από την εξουσία, προσπάθησα πάρα πολύ να καλλιεργήσω μέσα μου μια αίσθηση ότι όλοι χρειάζονται... Δεν μας επιτρέπουν όμως. Δεν μας αφήνουν. Δεν μας επιτρέπουν να τους πλησιάσουμε. Οι άνθρωποι είναι αισχροί, όταν συγκρίνουν τους αγνοούμενους τουρκοκύπριους με τους αγνοούμενους ελληνοκύπριους. Αυτό είναι αισχρό.»* [παρουσιαστής], *«Επαληθεύει αυτά που είπατε για την άλλη πλευρά... δεν έχουν όρια, δεν έχουν πατρίδα, δεν έχουν ήθος πολιτικό, δεν έχουν τίποτα.»*, *«Θέλω να σχολιάσω... την πρωτοβουλία του Αρχιεπισκόπου προχθές για να ... για το ΑΚΕΛ. Καλά τα βήματα που έκαμε ο Αρχιεπίσκοπος... είναι για να καταλάβει ο κόσμος καλύτερα με ποιους έχει να κάνει... Ούτε σεβασμός, ούτε να σέβονται ξέρουν, ούτε τίποτα.»*, *«Να απαντήσω εγώ σε*

προηγούμενο, ποιοι κόβουν τις επιταγές αυτές. Υπάρχουν ακόμα σε καίρια πόστα ... του Χριστόφια τούρκο-προσκυνημένοι υπάλληλοι.», «Αν είναι ο Τάσσοσ που έπεισε το λαό να πει ΟΧΙ, θα έπιανε και 74% στις επόμενες εκλογές και θα ξανάβγαινε πρόεδρος, και δεν θα είχαμε τίποτα απ' αυτά που πάθαμε μέχρι τώρα. Νομίζω. Όχι νομίζω, το πιστεύω.» «Και' γω το πιστεύω.» [παρουσιαστής συμφωνεί], «**ΓΙΑΤΙ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΤΕ ΤΟΥΣ ΚΑΗΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ, ΡΕ ΦΑΣΙΣΤΕΣ, ΕΘΝΙΚΙΣΤΕΣ; ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ, ΕΙΤΕ ΤΟ ΘΕΛΕΤΕ ΕΙΤΕ ΟΧΙ. ΤΖΙΑΙ ΚΑΛΑΜΑΡΑΔΕΣ ΝΑ ΜΗΝ ΦΚΑΛΕΤΕ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ.**», «**ΡΕ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΓΚΙΑΟΥΡΗΔΕΣ. ΟΤΑΝ ΤΑ ΗΡΩΙΚΑ ΜΕΧΜΕΤΖΙΤ ΞΑΝΑΚΑΝΟΥΝ ΠΟΛΕΜΟ, ΜΟΝΟ ΤΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ ΤΟΥΣ ΑΚΕΛΙΚΟΥΣ ΔΕΝ ΘΑ ΣΚΟΤΩΣΟΥΜΕ.**», «**ΤΙ ΝΑ ΠΟΥΜΕ ΜΕΤΑ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΝΕΟΚΥΠΡΙΟΥ; ΑΥΤΟΙ, ΕΙΜΑΙ ΣΙΓΟΥΡΟΣ, ΔΕΝ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΑΠΟΡΩ ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΠΑΝ ΝΑ ΖΗΣΟΥΝ ΣΤΗ ΜΑΜΑ ΤΟΥΡΚΙΑ. ΠΑΝΤΩΣ ΜΕ ΤΗ ΛΟΓΙΚΗ, ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΕΙ ΔΙΑΖΥΓΙΟ. ΑΠΟΡΩ. ΕΤΣΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΕΝΟΙ ΖΟΥΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ;**», «Εκτός που εσένα και τους ομοίους σου, που υμνείτε τις δικτατορίες τις αιμοσταγείς τύπου Στάλιν και που θεωρείτε ότι οι Έλληνες της Κύπρου φταίνε για όλα, άρα περίπου είστε προδότες του τόπου σας, δεν φιλοξενούμε άλλο προδότη σε αυτό το σταθμό.» [παρουσιαστής], «**ΡΕ ΝΕΟΚΥΠΡΕΟΥΙ, ΓΙΑΤΙ ΕΝ ΠΑ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΣΟΥΝΕΤΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙΣ ΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥΡΚΟΣ;**», «**ΤΟΥΤΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΣΙΑΣ ΑΛΛΑ ΡΑΓΙΑΣ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΛΕΓΟΤΑΝ. ΑΛΛΑ ΤΙ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΑΝΕΜΙΖΕΙ ΤΙΣ ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΕΣ, ΠΑΡΙΣΤΑΤΑΙ ΣΤΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΠΗΛΕΥΕΤΑΙ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΑΛΛΑ ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΕΙΟΔΟΤΙΚΕΣ.**», καθώς και διάφορα άλλα σχόλια, όπως αναλυτικά εκτίθενται στα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Η Αρχή θεωρεί ότι τα πιο πάνω σχόλια όχι μόνο θίγουν και προσβάλλουν συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές ομάδες, αλλά προκαλούν και σπέρνουν το μίσος και τη διχόνοια σε ένα τόπο όπου ακόμη υποφέρει από τις συνέπειες που προκάλεσε η εσωτερική διχόνοια και που τώρα ταλανίζεται από την οικονομική κρίση.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού, όπως προβάλλονται στην επιστολή του Εκτελεστικού Διευθύνοντος Συμβούλου του κ. Κώστα Ζερβού ημερομ. 5.9.2013, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Ως προς τη θέση του οργανισμού ότι *ο ραδιοφωνικός σταθμός «Ο ΛΟΓΟΣ»... έχει ως σκοπό να προβάλλει αρχές και αξίες... την ανάδειξη του εθνικού μας προβλήματος... και την τόνωση της εθνικής μας συνείδησης*, η Αρχή επισημαίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν κρίνεται ο οργανισμός «Ο ΛΟΓΟΣ» και η προσφορά του στο σύνολό τους, αλλά το πρόγραμμα «ΑΝΤΙΛΟΓΙΑ» όπως αυτό μεταδόθηκε στις 27.6.2013.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *το ύφος της εκπομπής, καίτοι ζωντανής, καταγγελτικής εκπομπής διαλόγου με τους ακροατές, διατηρείται σε πολύ υψηλότερο επίπεδο, λόγω και της επιπλέον προσπάθειας που καταβάλλεται από τον παρουσιαστή του προγράμματος*, η Αρχή επισημαίνει ότι στο επίδικο πρόγραμμα μεταδόθηκαν σχόλια που το υποβαθμίζουν ποιοτικά και που θίγουν πολιτικές και κοινωνικές ομάδες. Όσον αφορά το ρόλο του παρουσιαστή, δεν διαφεύγει της προσοχής της Αρχής το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια του εν λόγω προγράμματος, ο ίδιος ο παρουσιαστής όχι μόνο προέβη σε αρκετά σχόλια που θίγουν συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές ομάδες, αλλά επέλεξε να διαβάσει και γραπτά μηνύματα ακροατών με υβριστικό περιεχόμενο ή/που θίγουν τις ευαισθησίες πολιτικών και κοινωνικών ομάδων (όπως ενδεικτικά παρατίθενται στις σελίδες 9 – 10 της παρούσας απόφασης) και παρότρυνε τους υπόλοιπους ακροατές να τα σχολιάσουν: **«Θέλετε να σας εκνευρίσω λίγο; Λοιπόν ακούστε ειρωνεία. Ακούστε... θα διαβάσω και θα ακούσετε ειρωνεία τώρα, και θα συνεχίσετε να μιλάτε», «Ακούστε ειρωνεία, αίσχος. Το διαβάζω επίτηδες. Ελπίζω να το ακούει ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος», «Πείτε μου ρε φίλε τώρα. Εάν με αυτούς τους ανθρώπους μπορεί να υπάρξει ποτέ ενότητα. Πε μου την άποψή σου.»**

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *το πρόγραμμα «Αντιλογία» είναι πρόγραμμα αφενός σχολιασμού της επικαιρότητας, από δημοσιογράφους, με πολυετή πείρα στα Μέσα Ενημέρωσης και αφετέρου διαλόγου με τους ακροατές, ο οποίος διεξάγεται «ζωντανά» με αμεσότητα και χωρίς λογοκρισία, προκειμένου να δοθεί ένα ελεύθερο βήμα για καταγραφή των*

απόψεων του κοινωνικού συνόλου», η Αρχή ενθαρρύνει τις προσπάθειες των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών οργανισμών να καταπιάνονται με θέματα που απασχολούν την επικαιρότητα και να παρέχουν βήμα και πρόσβαση στους πολίτες να εκφέρουν τις απόψεις τους, φτάνει αυτό να γίνεται με κόσμιο τρόπο, που να συνάδει με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και χωρίς να θίγονται πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες. Αναφορές του τύπου: **«Κατάστρεψαν τον τόπο πέντε χρόνια. Διέλυσαν την οικονομία, διέλυσαν τους θεσμούς. Δολοφόνησαν 13 άτομα. Και μιλούν. Έχουν το θράσος να μιλούν.»**, **«δεν έχουν όρια, δεν έχουν πατρίδα, δεν έχουν ήθος πολιτικό, δεν έχουν τίποτα.»**, **«ούτε σεβασμός, ούτε να σέβονται ξέρουν, ούτε τίποτα»**, **«του Χριστόφια τούρκο-προσκυνημένοι υπάλληλοι»**, **«ΡΕ ΦΑΣΙΣΤΕΣ, ΕΘΝΙΚΙΣΤΕΣ; ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ, ΕΙΤΕ ΤΟ ΘΕΛΕΤΕ ΕΙΤΕ ΟΧΙ. ΤΖΙΑΙ ΚΑΛΑΜΑΡΑΔΕΣ ΝΑ ΜΗΝ ΦΚΑΛΕΤΕ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ.»**, **«ΡΕ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΓΚΙΑΟΥΡΗΔΕΣ. ΟΤΑΝ ΤΑ ΗΡΩΙΚΑ ΜΕΧΜΕΤΖΙΤ ΞΑΝΑΚΑΝΟΥΝ ΠΟΛΕΜΟ, ΜΟΝΟ ΤΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΜΑΣ ΤΟΥΣ ΑΚΕΛΙΚΟΥΣ ΔΕΝ ΘΑ ΣΚΟΤΩΣΟΥΜΕ.»**, **«Εκτός που εσένα και τους ομοίους σου, που υμνείτε τις δικτατορίες τις αιμοσταγείς τύπου Στάλιν και που θεωρείτε ότι οι Έλληνες της Κύπρου φταίνε για όλα, άρα περίπου είστε προδότες του τόπου σας, δεν φιλοξενούμε άλλο προδότη σε αυτό το σταθμό.»**, **«ΡΕ ΝΕΟΚΥΠΡΕΟΥΙ, ΓΙΑΤΙ ΕΝ ΠΑ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΤΖΙΑΙ ΤΟ ΣΟΥΝΕΤΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙΣ ΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥΡΚΟΣ;»** δεν βρίσκουμε ότι μπορεί να θεωρούνται δικαιολογημένες.

Ειδικότερα ο παρουσιαστής - δημοσιογράφος με πολυετή πείρα στα Μέσα Ενημέρωσης όπως αναφέρει ο οργανισμός, θα αναμενόταν να είναι πολύ πιο προσεκτικός στις λέξεις και εκφράσεις που χρησιμοποιεί και να διατυπώνει την άποψή του με τρόπο που να μην θίγει σε καμία περίπτωση οποιοσδήποτε πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Η Αρχή τονίζει ότι στα πλαίσια των προγραμμάτων του ραδιοφώνου (και της τηλεόρασης), ιδιαίτερα όσον αφορά στα προγράμματα επικαιρότητας, τα οποία απευθύνονται σε ακροατές και τηλεθεατές από όλα τα ηλικιακά, μορφωτικά, ιδεολογικά και άλλα στρώματα, πρέπει να γίνεται συνετή χρήση της γλώσσας.

Σχετικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Η φιλοξενία του προγράμματος από τη συχνότητα του ραδιοφώνου του Λόγου έχει ως σκοπό την ενημέρωση για τα όσα συμβαίνουν στην επικαιρότητα και την καταγραφή του κοινωνικού «σφυγμού» ενίοτε με «καυστικό» ή και «σατυρικό» ύφος, δραστηριότητες που προωθούν την ελευθερία του λόγου και της έκφρασης, που αποτελούν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα*, η Αρχή επισημαίνει ότι ο σχολιασμός των όσων συμβαίνουν στην επικαιρότητα ακόμη και με επικριτική διάθεση είναι όχι απλώς ευπρόσδεκτος αλλά επιβαλλόμενος σε μια δημοκρατική κοινωνία, νοουμένου ότι αυτός γίνεται πάντα με προσοχή, ώστε να μην προσβάλλει οιονδήποτε και να μην θίγονται συγκεκριμένες πολιτικές ή άλλες κοινωνικές ομάδες.

Όσον δε αφορά το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, η Αρχή έχει να παρατηρήσει τα εξής: Η ελευθερία της έκφρασης είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα. Το Άρθρο 19 του Συντάγματος διασφαλίζει την ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης. Πρόκειται για μια θεμελιώδη ατομική ελευθερία, η κατάκτηση της οποίας συνδέεται με την εδραίωση της δημοκρατίας. Το συνταγματικό δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, εν τούτοις, μπορεί να υποβληθεί σε διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινές που προδιαγράφει ο Νόμος και που είναι αναγκαίοι μόνο για σκοπούς που προβλέπει η παράγραφος 3 του Άρθρου 19 του Συντάγματος. Μεταξύ των σκοπών αυτών περιλαμβάνονται και περιορισμοί για προστασία της υπόληψης ή των δικαιωμάτων άλλων. Ως εκ τούτου, σε ένα δημοκρατικό καθεστώς θα πρέπει να υπάρχει ένα ισοζύγιο μεταξύ της ελευθερίας του λόγου και του σεβασμού των δικαιωμάτων των τρίτων, δύο εξίσου σημαντικών έννομων αγαθών.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *«η αμεσότητα στην έκφραση, το χιούμορ, η ευθύτητα, ακόμη και ο αυτοσαρκασμός, αλλά και η χωρίς λογοκρισία προβολή των απόψεων των ακροατών, είναι δυνατόν να ενοχλήσει ή, απομονώνοντας κάποιες εκφράσεις, να δημιουργήσει λανθασμένες εντυπώσεις αναφορικά με το χαρακτήρα και το ύφος συγκεκριμένων τμημάτων του εν λόγω προγράμματος»*, επισημαίνεται από την Αρχή ότι οι επίμαχες αναφορές, όπως αναλυτικά έχουν παρατεθεί πιο πάνω, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ως εκφράσεις χιούμορ ή αυτοσαρκασμού, όπως αναφέρει ο οργανισμός. Η Αρχή θεωρεί ότι ο

ελεύθερος διάλογος θα πρέπει να ενθαρρύνεται. Άλλωστε σκοπός της Αρχής δεν είναι να λογοκρίνει οποιοδήποτε πρόγραμμα και θεωρεί ότι η παραχώρηση βήματος στους ακροατές για την έκφραση της άποψής τους είναι αναφαίρετο δικαίωμα του οργανισμού και είναι στοιχείο, που στις πλείστες των περιπτώσεων, προάγει την έννοια της δημοκρατίας. Ωστόσο η Αρχή διευκρινίζει ότι υπάρχει σαφής και διακριτή γραμμή μεταξύ της ελευθερίας του λόγου και της ασυδοσίας του λόγου ή λόγου που θίγει, προσβάλλει, μειώνει ή απαξιώνει συγκεκριμένες πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *Το πλαίσιο όμως εντός του οποίου διεξάγονται οι συζητήσεις, τοποθετείται σε πολύ τακτά χρονικά διαστήματα από τους παρουσιαστές είτε με παραινήσεις και/ή συστάσεις προς τους ακροατές είτε με επιπλήξεις, αλλά και παρεμβάσεις και/ή διακοπές συνομιλιών, που στόχο έχουν αφενός να διαμορφώσουν συνθήκες διεξαγωγής διαλόγου, που να συνάδουν με το πνεύμα των σχετικών νομοθεσιών και τα πρότυπα του ήθους και της ευπρέπειας και αφετέρου να αποτρέψουν πιθανές παραβάσεις, δεν ευσταθεί.* Στο επίδικο πρόγραμμα ο δημοσιογράφος – παρουσιαστής όχι μόνο δεν παρενέβη με παραινήσεις, συστάσεις ή επιπλήξεις προς τους ακροατές ή με διακοπές συνομιλιών που παρέβαιναν τις πρόνοιες της νομοθεσίας, αλλά ο ίδιος ο παρουσιαστής είτε σχολίαζε θέσεις / απόψεις ακροατών με επιθετικό και έντονο ύφος και με τρόπο που προσέβαλλε πολιτικές και κοινωνικές ομάδες, είτε διάβαζε γραπτά μηνύματα ακροατών με υβριστικό περιεχόμενο είτε παρότρυνε τους ακροατές να σχολιάσουν μηνύματα άλλων ακροατών, είτε συμφωνούσε με ακροατές που προέβαιναν σε υποτιμητικά σχόλια ή που έθιγαν συγκεκριμένες πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Η Αρχή σημειώνει ότι οι δημοσιογράφοι/ παρουσιαστές του οποιουδήποτε προγράμματος οφείλουν να επιδεικνύουν συμπεριφορά που να αποτρέπει τις, από αέρος, λεκτικές αναφορές που θίγουν τις ευαισθησίες οιασδήποτε θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων

Η άσκηση έντονης και καυστικής κριτικής είναι ζητούμενο στις δημοκρατίες. Κρίνουμε σκόπιμο να επαναλάβουμε, ωστόσο, ότι ο ρόλος του δημοσιογράφου/ παρουσιαστή είναι η διαφύλαξη της κοινωνικής αποστολής του μέσου το οποίο υπηρετεί με την διασφάλιση του

υγιούς και τεκμηριωμένου διαλόγου χωρίς ακρότητες και υπερβολές, και όπου υπάρχουν τέτοιες οφείλει να δρα πυροσβεστικά για να αποτρέψει σχόλια που θίγουν τις ευαισθησίες οποιασδήποτε ομάδας ανθρώπων και να διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και ενότητα. Στην προκειμένη περίπτωση, ο δημοσιογράφος / παρουσιαστής όχι μόνο δεν απέτρεπε τέτοιου είδους σχόλια, αλλά προέβη ο ίδιος σε σχόλια που θίγουν συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές ομάδες, παρότρυνε ακροατές να σχολιάσουν θέσεις άλλων ακροατών και επέλεξε να διαβάσει γραπτά μηνύματα με προσβλητικό / υβριστικό περιεχόμενο.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *δεν γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στα σημεία εκείνα, που η χρήση της γλώσσας, μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων, ούτε αιτιολογείται με ποιο τρόπο γίνεται αυτό, παρά μόνον παρατίθενται αποσπάσματα διαλόγου του παρουσιαστή Γιώργου Γεωργίου με ακροατές, δεν γίνεται αποδεκτός.* Στο υποστοιχείο 1 του Πίνακα Α', τον οποίο ο οργανισμός έλαβε με επιστολή της Αρχής ημερομ. 22.7.13, περιλαμβάνονται λεπτομερώς τα γεγονότα πάνω στα οποία εδράζονται οι διερευνώμενες παραβάσεις των υποστοιχείων 1, 2 & 3. Συγκεκριμένα παρατίθενται αναλυτικά τα 7 επίμαχα αποσπάσματα που μεταδόθηκαν κατά τη διάρκεια του εν λόγω προγράμματος, τα οποία αποτελούν συγκεκριμένες και σαφείς αναφορές που αιτιολογούν και στοιχειοθετούν, μεταξύ άλλων, παράβαση του Κανονισμού 25(3)(α) για χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Εν πάση περιπτώσει, η Αρχή θεωρεί ότι ένας ραδιοφωνικός οργανισμός παγκύπριας εμβέλειας θα έπρεπε να είναι σε θέση να διακρίνει ποιες ήταν οι συγκεκριμένες αναφορές που μεταδόθηκαν κατά τη διάρκεια του επίδικου προγράμματος οι οποίες θίγουν τις ευαισθησίες πολιτικών ή κοινωνικών ομάδων, **λαμβανομένου υπόψη ότι το επίμαχο λεκτικό παρατίθεται αναλυτικά στο υποστοιχείο 1.**

Σχετικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *ενόψει του γεγονότος ότι οι πλείστες τοποθετήσεις που αναφέρονται στον Πίνακα Α' φαίνεται να ανήκουν σε ακροατές, είναι πιστεύουμε σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι δεν είναι εύκολο να αποτραπούν περιπτώσεις παρεκτροπής, εάν ήθελε υποτεθεί ότι τέτοια παρεκτροπή επισυνέβηκε, η Αρχή επισημαίνει ότι οι μισές περίπου από τις*

τοποθετήσεις που αναφέρονται στο υποστοιχείο 1 του Πίνακα Α' αφορούν σχόλια του παρουσιαστή. Η Αρχή στέκεται με δυσαρέσκεια σε σχόλια του παρουσιαστή όπως: *«Κατάστρεψαν τον τόπο πέντε χρόνια. Διέλυσαν την οικονομία, διέλυσαν τους θεσμούς. Δολοφόνησαν 13 άτομα. Και μιλούν. Έχουν το θράσος να μιλούν.»*, *«Προσπάθησα πάρα πολύ ειδικά μετά που έφυγε το ΑΚΕΛ από την εξουσία, προσπάθησα πάρα πολύ να καλλιεργήσω μέσα μου μια αίσθηση ότι όλοι χρειάζονται... Οι άνθρωποι είναι αισχροί, όταν συγκρίνουν τους αγνοούμενους τουρκοκύπριους με τους αγνοούμενους ελληνοκύπριους. Αυτό είναι αισχρό.»*, *«Εκτός που εσένα και τους ομοίους σου, που υμνείτε τις δικτατορίες τις αιμοσταγείς τύπου Στάλιν και που θεωρείτε ότι οι Έλληνες της Κύπρου φταίνε για όλα, άρα περίπου είστε προδότες του τόπου σας, δεν φιλοξενούμε άλλο προδότη σε αυτό το σταθμό.»*

Η Αρχή διερωτάται ποιος είναι ακριβώς ο ρόλος του παρουσιαστή στο συγκεκριμένο πρόγραμμα: να έρχεται σε αντιπαράθεση με τους ακροατές και να τους προκαλεί; Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι η ανταλλαγή απόψεων και ο υγιής διάλογος μέσω προγραμμάτων θα πρέπει να ενθαρρύνεται. Την ίδια ώρα όμως η Αρχή τονίζει ότι η καλλιέργεια μίσους μέσω προγραμμάτων ή οι αναφορές που στοχεύουν και θίγουν συγκεκριμένες πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες, είναι απαράδεκτο, πόσον μάλλον όταν αυτές γίνονται από τον παρουσιαστή.

Η Αρχή δεν κατακρίνει την προσπάθεια του οργανισμού να ασχολείται και να καυτηριάζει θέματα που απασχολούν την κοινή γνώμη, φτάνει αυτό να γίνεται με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας, χωρίς να προκαλεί ή να θίγει πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες και χωρίς να καλλιεργεί το μίσος και τη διχόνοια.

Τέλος, όσον αφορά στον πιο πάνω ισχυρισμό του οργανισμού ότι οι τοποθετήσεις των ακροατών δεν είναι εύκολο να αποτραπούν, η Αρχή διευκρινίζει ότι αρκετές από τις τοποθετήσεις που αναφέρονται στο υποστοιχείο 1 του Πίνακα Α' αφορούν γραπτά μηνύματα ακροατών (SMS), τα οποία ο παρουσιαστής διάβασε και στη συνέχεια σχολίασε. Η Αρχή θεωρεί ότι ο παρουσιαστής επέλεξε να διαβάσει γραπτά μηνύματα που είχαν υβριστικό / προσβλητικό περιεχόμενο και που θίγουν συγκεκριμένες πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες,

εφόσον είχε τη δυνατότητα και επιλογή να μην τα διαβάσει. Ο παρουσιαστής όφειλε να είναι περισσότερο προσεκτικός και να είναι σε θέση να κρίνει ποια μηνύματα μπορούσαν να μεταδοθούν και ποια όχι, με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι ο οργανισμός είναι υπόλογος για ότι μεταδίδεται μέσω της συχνότητάς του και το γεγονός ότι κάποια σχόλια έγιναν από ακροατές (είτε μέσω τηλεφωνικών παρεμβάσεων είτε μέσω γραπτών μηνυμάτων), δεν απαλλάσσει τον οργανισμό από την ευθύνη που έχει για μετάδοση σχολίων που θίγουν συγκεκριμένες πολιτικές ή άλλες κοινωνικές ομάδες κατά τη διάρκεια προγράμματός του.

Συνοψίζοντας, η Αρχή επισημαίνει ότι οι οργανισμοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί σχετικά με το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους και ειδικότερα αυτών που περιλαμβάνουν συμμετοχή και διάλογο των ακροατών, προκειμένου να μην θίγουν τις ευαισθησίες οιαδήποτε θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Εν κατακλείδι, η Αρχή επαναλαμβάνει για ακόμη μια φορά την υποχρέωση των οργανισμών για τήρηση της νομοθεσίας και κατ' επέκταση την ευθύνη ρύθμισης της λειτουργίας τους με απώτερο σκοπό τη συνεισφορά τους στη βελτίωση του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου και στην πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 26(1)(β)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των **Κανονισμών 21(1)** (υποστοιχείο **2**) και **25(3)(α)** (υποστοιχείο **3**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε **δεκατέσσερις (14)** μέρες από τη λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Α.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 56/2013(14))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «Ο ΛΟΓΟΣ»

Ημερομηνία Απόφασης: 11 Δεκεμβρίου, 2013

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

Οι κ. κ. Τίτος Κολώτας και Χρυσανγή Αργυρού, Μέλη, ειδοποιήθηκαν κανονικά για τη Συνεδρία αλλά δεν παρευρέθηκαν λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **25 Σεπτεμβρίου 2013**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 26(1)(β)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των **Κανονισμών 21(1)** και **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Σύμφωνα με το πιο πάνω άρθρο:

26.-(1) Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές-

(β) της υψηλής ποιότητας·

Οι προαναφερθέντες Κανονισμοί αναφέρουν τα ακόλουθα:

21.-(1) Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

25. Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται-

(α) Η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

* Οι υπογραμμίσεις δικές μας

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **31.10.2013** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου – Νομικού Συμβούλου του κ. Κώστα Κατσαρού ημερομ. **11.11.2013** προς την Αρχή, υπέβαλε τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της επιστολής του οργανισμού επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**.

Επιπλέον, στις **3.12.2013** [και ενώ το χρονικό πλαίσιο των δεκατεσσάρων ημερών είχε παρέλθει] λήφθηκε επιστολή ημερομ. **2.12.2013** από τον Δικηγόρο κ. Λουκή Λουκαΐδη. Στην

επιστολή του ο κ. Λουκαΐδης αναφέρει ότι παρουσιάζει τις θέσεις του παρουσιαστή του σχετικού προγράμματος κ. Γεώργιου Γεωργίου με βάση τη δική του νοητική καθοδήγηση.

Σε ό,τι αφορά στην επιστολή του κ. Λουκαΐδη ημερομ. 2.12.2013, δεν γίνεται αποδεκτή από την Αρχή, καθότι είναι εκπρόθεσμη, με βάση την προθεσμία των δεκατεσσάρων ημερών που δόθηκε στον οργανισμό με την επιστολή της Αρχής ημερομ. 31.10.2013, για να υποβάλει τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού, όπως προβάλλονται στην επιστολή του Δικηγόρου – Νομικού Συμβούλου του κ. Κώστα Κατσαρού ημερομ. 11.11.13 προς την Αρχή, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *η ψηλή ποιότητα με βάση το σκοπό του νόμου, ιδιαίτερα για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, δεν κρίνεται από μεμονωμένες περιπτώσεις εκπομπών... αλλά από τη συνολική πορεία και το περιεχόμενο του προγράμματος*, δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Η Αρχή επισημαίνει ότι η ποιότητα και γενικότερα το περιεχόμενο του κάθε προγράμματος κρίνεται ξεχωριστά και με βάση την νομοθεσία που ισχύει κατά την ημέρα μετάδοσής του. Η παρούσα υπόθεση αφορά στο συγκεκριμένο πρόγραμμα «ΑΝΤΙΛΟΓΙΑ», όπως αυτό μεταδόθηκε στις 27.6.2013 και όχι το πρόγραμμα «ΑΝΤΙΛΟΓΙΑ» στο σύνολό του.

Όσον αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Το εν λόγω πρόγραμμα καταζιώθηκε στη συνείδηση του κοινού ως μια εκπομπή παραχώρησης ελεύθερου βήματος και διαλόγου των ακροατών, ζωντανής και άμεσης κριτικής στα πολιτικά και κοινωνικά πράγματα με καυστικό ενίοτε τρόπο... άνθρωποι, που ανήκουν ή πιστεύουν σε διαφορετικούς πολιτικούς χώρους και ιδεολογίες είναι, όχι μόνον ακροατές της εκπομπής, αλλά και ενεργά συμμετέχοντες, με αποστολή τηλεφωνικών μηνυμάτων και ζωντανές παρεμβάσεις. Ιδιαίτερα δε οι παρεμβάσεις... αφορούν ακροατές που διαφωνούν με τον παρουσιαστή και τις απόψεις του και προβάλλονται σε αντιδιαστολή με όσα εκείνος πιστεύει*, η Αρχή επαναλαμβάνει ως η Απόφαση της ημερομ. 25.9.2013 τα ακόλουθα:

Η Αρχή θεωρεί ότι ο ελεύθερος διάλογος θα πρέπει να ενθαρρύνεται. Αλλωστε σκοπός της Αρχής δεν είναι να λογοκρίνει οποιοδήποτε πρόγραμμα και θεωρεί ότι η παραχώρηση βήματος στους ακροατές για την έκφραση της άποψής τους είναι αναφαίρετο δικαίωμα του οργανισμού και είναι στοιχείο, που στις πλείστες των περιπτώσεων, προάγει την έννοια της δημοκρατίας. Ωστόσο η Αρχή διευκρινίζει ότι υπάρχει σαφής και διακριτή γραμμή μεταξύ της ελευθερίας του λόγου και της ασυδοσίας του λόγου ή λόγου που θίγει, προσβάλλει, μειώνει ή απαξιώνει συγκεκριμένες πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι *Εδώ ο παρουσιαστής κατηγορείται ότι επέλεξε να διαβάσει μηνύματα που είχαν υβριστικό / προσβλητικό περιεχόμενο... Πως μπορεί να κρίνει [η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης] αν έγινε επιλογή, με σκοπό την προβολή των προσβλητικότερων μηνυμάτων εν προκειμένω; Είναι ένα θέμα το αν τα μηνύματα που μεταδόθηκαν είναι επιθετικού χαρακτήρα και είναι τελείως διαφορετικό το ότι επελέγησαν μηνύματα με αυτό το κριτήριο προς μετάδοση, δεν γίνεται αποδεκτός από την Αρχή. Η Αρχή διευκρινίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν θεώρησε ότι ο παρουσιαστής επέλεξε να μεταδώσει μηνύματα έχοντας ως κριτήριο τη μετάδοση μόνο των μηνυμάτων με το πιο υβριστικό / προσβλητικό περιεχόμενο. Η θέση της Αρχής, ως η απόφαση της ημερομ. 25.9.2013 (σελ 11) είναι ότι:*

...ο ίδιος ο παρουσιαστής ... επέλεξε να διαβάσει και γραπτά μηνύματα ακροατών με υβριστικό περιεχόμενο ή/που θίγουν τις ευαισθησίες πολιτικών και κοινωνικών ομάδων...

Η λέξη «και» ως άνω υποδεικνύει ότι ανάμεσα στα γραπτά μηνύματα που διάβασε ο παρουσιαστής, περιλαμβάνονταν και μηνύματα με υβριστικό περιεχόμενο, και όχι ότι η επιλογή έγινε με σκοπό την προβολή των προσβλητικότερων μηνυμάτων, όπως ισχυρίζεται ο οργανισμός. Η Αρχή υπογραμμίζει ότι ο παρουσιαστής είχε τη δυνατότητα να διαβάσει μόνο τα μηνύματα με κατάλληλο περιεχόμενο, τα οποία δεν παρέβαιναν τις πρόνοιες της νομοθεσίας και να μην διαβάσει τα μηνύματα με ακατάλληλο περιεχόμενο, ήτοι αυτά με υβριστικό / προσβλητικό περιεχόμενο ή που θίγουν τις ευαισθησίες συγκεκριμένων ομάδων, εφόσον δεν επρόκειτο για ζωντανή παρέμβαση ακροατών, αλλά για γραπτά μηνύματά τους.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ως η απόφαση της ημερομ. 25.9.2013 ότι ο παρουσιαστής όφειλε να είναι περισσότερο προσεκτικός και να είναι σε θέση να κρίνει ποια μηνύματα μπορούσαν να μεταδοθούν και ποια όχι, με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Σχετικά με τους ισχυρισμούς του οργανισμού ότι *Ακόμη και αν τα μηνύματα των ακροατών και ο σχολιασμός τους από τον παρουσιαστή ήθελε με βάση την ως άνω απόφαση θεωρηθεί ότι συνιστούν χρήση της γλώσσας με τρόπο κατά τον οποίο παραβιάζεται η διάταξη του κανονισμού 25(3)(α), οι πελάτες μου επιθυμούν να θέσουν υπόψη της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων ότι αυτά τα μηνύματα καταγράφουν πραγματικές αντιδράσεις ακροατών... η ως άνω εκπομπή λειτουργεί ως καθρέφτης της ζώσας κοινωνικής πραγματικότητας καθώς και ότι Έστω λοιπόν και αν διαπιστωθεί παράβαση αναφορικά με τη χρήση της γλώσσας στην εν λόγω εκπομπή, για την οποία ο οργανισμός εκφράζει την ειλικρινή μεταμέλεια και απολογία του, είναι χάρη σε αυτή καθ' αυτή την ύπαρξη της εκπομπής που διαπιστώνει κανείς το τι συμβαίνει γύρω μας... και από την υπερβολική χρήση της γλώσσας ως μέσου μετάδοσης μηνυμάτων των ακροατών μπορεί κανείς να διακρίνει, να προλάβει και να προγραμματίσει τη θεραπεία ενός κοινωνικού φαινομένου, η Αρχή διευκρινίζει ότι είναι ένα πράγμα να εκφράζονται οι απόψεις και οι προβληματισμοί των ακροατών για θέματα που απασχολούν την κοινή γνώμη με κόσμιο τρόπο που συνάδει με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και είναι ένα δεύτερο, και καταδικαστέο, πράγμα η χρήση της γλώσσας κατά τρόπο που θίγει, προσβάλλει ή μειώνει συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες.*

Η Αρχή παραπέμπει στην απόφαση της ημερομ. 25.9.2013, στην οποία η Αρχή επισημαίνει τα εξής:

Ο σχολιασμός των όσων συμβαίνουν στην επικαιρότητα ακόμη και με επικριτική διάθεση είναι όχι απλώς ευπρόσδεκτος αλλά επιβαλλόμενος σε μια δημοκρατική κοινωνία, νοουμένου ότι αυτός γίνεται πάντα με προσοχή, ώστε να μην προσβάλλει οιονδήποτε και να μην θίγονται συγκεκριμένες πολιτικές ή άλλες κοινωνικές ομάδες.

Ειδικότερα σε σχέση με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *η ως άνω εκπομπή λειτουργεί ως καθρέφτης της ζώσας κοινωνικής πραγματικότητας*, επισημαίνεται από την Αρχή η δύναμη του ραδιοφώνου και των ΜΜΕ γενικότερα, αφού λειτουργούν ως μεγεθυντικός φακός των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας, διογκώνοντας και υπερβάλλοντας κάποιες πτυχές και υποβαθμίζοντας άλλες.

Ως προς τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *κατά κανόνα, οι εκπομπές θρησκευτικού περιεχομένου, τέχνης, λόγου και πολιτισμού, ενώ διέπονται από υψηλότερη ποιοτική στάθμη δεν αποφέρουν έσοδα*, η Αρχή θεωρεί ότι προγράμματα λόγου καθώς και πολιτιστικά προγράμματα έχουν τη δυνατότητα να αποφέρουν έσοδα στον οργανισμό, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις και συνθήκες.

Η Αρχή ενθαρρύνει τις προσπάθειες των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να προσφέρουν προγράμματα τέχνης, λόγου και πολιτισμού, μέσω των οποίων προάγεται η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας αντί τη μετάδοση προγραμμάτων με αποκλειστικό κριτήριο την υψηλή τηλεθέαση ή ακροαματικότητα, τα οποία μπορεί βραχυπρόθεσμα να φέρνουν μεγαλύτερη εμπορική επιτυχία στον οργανισμό, μακροπρόθεσμα ωστόσο δεν επενδύουν στην ανάπτυξη του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου και στον πολιτισμό γενικότερα.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *πρόκειται για εκπομπή [το πρόγραμμα Αντιλογία] με έντονο το στοιχείο της αντιπαράθεσης και της καλώς εννοούμενης «πρόκλησης διαφωνίας» ως στοιχείου που προωθεί το διάλογο και την ανταλλαγή διαφορετικών απόψεων και επιχειρημάτων και που ενίοτε ενδεχομένως υπερβαίνει το μέτρο, που σε στενά πλαίσια θα μπορούσε κανείς να πει ότι προσδιορίζει η νομοθεσία*, η Αρχή υπογραμμίζει για άλλη μια φορά ότι ο υγιής διάλογος, η ανταλλαγή απόψεων και η έκφραση της διαφωνίας των πολιτών μέσω προγραμμάτων θα πρέπει να ενθαρρύνεται, φτάνει αυτό να γίνεται με επιχειρήματα και όχι με υβρισίες ή κατά τρόπο που θίγει τις ευαισθησίες οιασδήποτε ομάδων.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι *Σε καμία όμως περίπτωση, πρόθεση του σταθμού δεν υπήρξε η δια μέσου του συγκεκριμένου προγράμματος πρόκληση διχόνοιας και / ή*

υπόσκαψη της ενότητας της κοινωνίας μας, η Αρχή επισημαίνει ότι δεν εξετάζονται οι προθέσεις του οργανισμού, αλλά το περιεχόμενο του προγράμματος που μεταδόθηκε στις 27.6.2013. Εν προκειμένω, η Αρχή παραπέμπει στην απόφαση της ημερομ. 25.9.2013 στην οποία υπογραμμίζονται τα εξής:

Η Αρχή θεωρεί ότι τα πιο πάνω σχόλια όχι μόνο θίγουν και προσβάλλουν συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές ομάδες, αλλά προκαλούν και σπέρνουν το μίσος και τη διχόνοια σε ένα τόπο όπου ακόμη υποφέρει από τις συνέπειες που προκάλεσε η εσωτερική διχόνοια και που τώρα ταλανίζεται από την οικονομική κρίση.

...

Η Αρχή διερωτάται πως ο οργανισμός εξυπηρετεί την κοινωνική αποστολή του με το να μεταδίδει μηνύματα που διχάζουν την κοινωνία και δημιουργούν έχθρα μεταξύ των διαφόρων πολιτικών και κοινωνικών ομάδων.

...

Η Αρχή δεν κατακρίνει την προσπάθεια του οργανισμού να ασχολείται και να καυτηριάζει θέματα που απασχολούν την κοινή γνώμη, φτάνει αυτό να γίνεται με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας, χωρίς να προκαλεί ή να θίγει πολιτικές ή κοινωνικές ομάδες και χωρίς να καλλιεργεί το μίσος και τη διχόνοια.

Ως προς τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι Πόσες πιθανότητες έχει να παραβιάσει τη νομοθεσία ένας θεματικός σταθμός που παίζει συνεχώς μουσική. Είναι μηδενικές, τουλάχιστον αναφορικά με τα υπό κρίση θέματα, η Αρχή σημειώνει ότι είναι άλλης φύσεως οι νομοθετικές διατάξεις που διέπουν τα μουσικά προγράμματα (περιεχόμενο στίχων, εικόνες των βίντεο κλιπ) σε σχέση με τα προγράμματα λόγου.

Ο ισχυρισμός του οργανισμού ότι Με μηδενικό σχεδόν κόστος ανθρωπίνου δυναμικού, παράγεται μηδενικό κόστος παραβάσεων. Αυτό είναι το ζητούμενο; Για να γίνουν παραβάσεις χρειάζονται άνθρωποι για να τις κάνουν δεν μας βρίσκει σύμφωνους, αφού γίνονται καθημερινά προγράμματα με ανθρώπινο δυναμικό, χωρίς αυτά να παραβαίνουν τη νομοθεσία. Επομένως το ζητούμενο είναι οι οργανισμοί, αξιοποιώντας το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό,

να είναι σε θέση να παράγουν προγράμματα λόγου καθώς και άλλα προγράμματα, μέσω των οποίων διασφαλίζεται σεβασμός προς όλους και δεν θίγουν καμία πολιτική ή άλλη κοινωνική ομάδα, όχι η κατάργηση του ανθρώπινου δυναμικού και η μετάδοση *προγραμμάτων τυποποιημένης μουσικής*, όπως ισχυρίζεται ο οργανισμός.

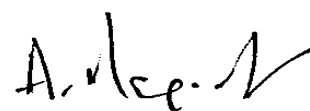
Συνοψίζοντας, η Αρχή παραπέμπει στην απόφασή της ημερομ. 25.9.2013, και επαναλαμβάνει την υποχρέωση των οργανισμών να μεταδίδουν προγράμματα που να διέπονται από την αρχή της υψηλής ποιότητας, να ανταποκρίνονται στην κοινωνική αποστολή και στο ρόλο τους, σεβόμενοι όλους τους ακροατές, ανεξαρτήτως πολιτικών θέσεων και να προβάλλουν προγράμματα που προάγουν την ενότητα, το ήθος και την κουλτούρα του τόπου.

Επιπρόσθετα η Αρχή τονίζει για άλλη μια φορά ότι στα πλαίσια των προγραμμάτων του ραδιοφώνου (και της τηλεόρασης), ιδιαίτερα όσον αφορά στα προγράμματα επικαιρότητας, τα οποία απευθύνονται σε ακροατές και τηλεθεατές από όλα τα ηλικιακά, μορφωτικά, ιδεολογικά και άλλα στρώματα, πρέπει να γίνεται συνετή χρήση της γλώσσας.

Εν κατακλείδι, η Αρχή επισημαίνει ότι οι οργανισμοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί σχετικά με το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους και ειδικότερα αυτών που περιλαμβάνουν συμμετοχή και διάλογο των ακροατών, προκειμένου να μην θίγουν τις ευαισθησίες οιασδήποτε θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών απόψεων του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, μέσω των οποίων εκφράζεται η ειλικρινής μεταμέλεια και η απολογία του οργανισμού, επιβάλλει στον οργανισμό την κύρωση της **Προειδοποίησης** για κάθε μια από τις πιο πάνω παραβάσεις.

Η Αρχή εφιστά την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια σε περιπτώσεις διάπραξης παρόμοιας φύσεως παραβάσεων από τον οργανισμό στο μέλλον.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

M.A.